

Notat - utkast til tema og områder for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Notat er forslag til områder og mulige innretninger av forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller. Dette er utarbeidet av sekretariatet på grunnlag av revisjonenes risiko- og vesentlighetsvurdering, de innspill som kom frem i møtet, kontrollutvalgets prioriteringer og sekretariatets erfaringer. Notatet er stikkordspreget, og speiler de innspillene kontrollutvalget har fått.

Det er i møtet tenkt at kontrollutvalget bestemmer hvilke områder som skal inn i plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll ut fra dette grunnlaget.

Forkortelser:

BDO = BDO AS (utarbeidelse av risiko og vesentlighetsvurdering)

Kdir = Kommunedirektør og hans ledergruppe

TV = Tillitsvalgte og hovedverneombud

Ordf = Ordfører

Kml = Kommuneloven

PRIORITERTE OMRÅDER FOR FORVALTNINGSREVISJON

NR	OMRÅDE/SELSKAP	FORSLAGS-STILLER	FORSLAG TIL TEMA
1	Hvordan jobber kommunen med å sikre god internkontroll og etterlevelse av rutiner, regler og lovverk?	BDO Kdir TV	<p>Det er en høy risiko knyttet til hvordan jobber kommunen med å sikre god internkontroll og etterlevelse av rutiner, regler og lovverk. Kravet om helhetlig internkontrollsystem i kml gjelder hele virksomheten, og skal å sikre en god internkontroll og etterlevelse av rutiner, regler og lovverk. Kommunens ledelse og tillitsvalgte uttrykker at det er mangler ved den systematiske oppbyggingen og tilnærmingen. Det fremkommer også at det er ulik forståelse av hvordan internkontrollsystemet brukes for evaluering og læring.</p> <p>Fra tillitsvalgte fremkommer det også er en risiko for at ledere ikke har god nok kunnskap, eventuelt prioriterer, arbeidet med HMS.</p> <p>Mulige innfallsvinkler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har kommunen utarbeidet en hensiktsmessig og god systemoppbygging for internkontrollen? • Hvordan jobber kommunen med å sikre en god internkontroll og etterlevelse av rutiner, regler og lovverk? • Har kommunen innarbeidet rutiner for evaluering og korrigerende av egen praksis? • Jobber kommunen med å utvikle en kultur for avviksrapportering hvor læring av feil bidrar til tjenesteutvikling?
2	Styring, oppfølging og evaluering av vertskommunesamarbeidet	BDO Kdir TV Ordf	<p>Tynset kommune har vertskommuneansvar for mange samarbeid. For de samarbeidene som er utarbeidet etter kml § 20-2, er det bare kontrollutvalget i vertskommunen som kan utføre forvaltningsrevisjon. Dette gjelder bl.a. NAV, barnevern og voksenopplæringen. Det er en høy risiko for at det ikke er god nok styring, oppfølging og evaluering av kommunens vertskommunesamarbeid. Det kan være en utfordring med styring på tvers av myndighetslinjer, og hva som skal prioriteres.</p> <p>Mulige innfallsvinkler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan er styring, oppfølging og evaluering av kommunens vertskommunesamarbeid? • Ytes tjenester og informasjon i samsvar med inngåtte avtaler med samarbeidskommunene? • Er samarbeidsavtalene godt og hensiktsmessig utformet? • Gir det etablerte systemet for rapportering et godt informasjonsgrunnlag for politisk styring og kontroll i samarbeidskommunene med tjenestene utført i vertskommunesamarbeidet?

NR	OMRÅDE/SELSKAP	FORSLAGS-STILLER	FORSLAG TIL TEMA
			<ul style="list-style-type: none"> • Er det avklarte rutiner og ansvarsforhold for styring på tvers av myndighetslinjer? • Er det avklarte rutiner og ansvarsforhold for prioriteringer innen tjenestene? • Fungerer samarbeidet med andre fagmiljøer tilfredsstillende i vertskommunesamarbeid?
3	Kommunens arbeid med å rekruttere, beholde og videreutvikle nødvendig kompetanse	BDO Kdir TV Ordf	<p>Det er en risiko knyttet til hvordan arbeider kommunen med å rekruttere, beholde og videreutvikle nødvendig kompetanse.</p> <p>Det er utfordringer med å rekruttere personer med rett kompetanse i vikariat og faste stillinger innen noen områder. Dette kan være særlig utfordring innen helsesektoren.</p> <p>Det bør jobbes mer med å beholde nødvendig kompetanse.</p> <p>Sykefraværet er økende, og det er en risiko knyttet til hvordan kommunen forebygger og følger opp sykefravær blant sine ansatte.</p> <p>Det er en bekymring knyttet til manglende rutiner for opplæring av nyansatte, og dette kan sees i sammenheng med mangel på styring og overordnede dokumenter.</p> <p>Skolen melder at kravet til master i utdanningen kan true den samlede kompetansen på hvert enkelt sted, siden det blir flere med «smale kompetanseområder».</p> <p>Mulige innfallsvinkler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har kommunen en tydelig rolle- og ansvarsfordeling tilknyttet personalforvaltningen, og blir denne fulgt? • Hvordan jobber kommunen med å rekruttere, beholde og videreutvikle nødvendig kompetanse? • Hvordan jobbes det med å bruke og videreutvikle den kompetansen de ansatte har? • Hvordan legges det til rette for omstilling? • Har kommunen formålstjenlige system og rutiner tilknyttet utvikling av kompetanse? • Hvor god oversikt har kommunen over bruk av overtid/sykevikarer/ vikarer o.l. ifm. fravær? • Har kommunen et system som sikrer at regelverk tilknyttet innleie av arbeidskraft blir etterlevd? • Hvordan følges sykefravær opp?
4	Kommunens ansvarsområde innen IT-sikkerhet og personvern - avklarte ansvarsnivåer mot Fjellregionen IKT (FARTT).	Kdir	<p>Det kan være risiko knyttet til kommunens samhandling med FARTT i det interkommunale samarbeidet, og innen det som er kommunens ansvarsområder. Det gjelder særlig innen sikkerhet og personvern, og er spesielt knyttet til tilgang og avgang av personell. Det er også et spørsmål om ansvarsområdene mot FARTT er godt nok avklart. Et eksempel er de mange programmene som skolen bruker, hva som skal prioriteres og hvordan dette skal innføres. Dette har også sammenheng med ulike interesser i det interkommunale samarbeidet, og det kreves at kommunen har gode rutiner for sine</p>

NR	OMRÅDE/SELSKAP	FORSSLAGS-STILLER	FORSLAG TIL TEMA
			<p>krav til prioriteringer. En forvaltningsrevisjon av informasjonssikkerhet i FARTT ble gjennomført i 2023, og kan ligge til grunn for arbeidet.</p> <p>Mulige innfallsvinkler kan være:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er det en tydelig rolle- og ansvarsfordeling mellom FARTT og kommunen, og blir dette fulgt? • Følger kommunen opp sine ansvarsområder i samarbeidet med FARTT på en slik måte at sikkerhet og personvern ivaretas? • Har kommunene etablert tiltak for å ivareta kravene i personopplysningsloven? • Jobber kommunen med å utvikle en sikkerhetskultur innen digital informasjon blant sien ansatte?
5	Kommunens forbyggende arbeid rettet mot barn og unge - helsestasjonens rolle i arbeidet.	BDO Kdir TV	<p>Oppvekstreformen setter krav til et bredt tverrfaglige samarbeid i det forebyggende arbeidet. Det fremkommer en bekymring om ulike forventninger i det tverrfaglige samarbeidet til hvordan og av hvem det forebyggende arbeidet skal utføres. Det er en økning av bekymringsmeldinger til barnevernet, noe som kan føre til at barn og familier med stort hjelpebehov ikke får hjelp i rett tid. KS viser til at helsestasjon og barnehager bør styrkes for drive en mer aktiv foreldreveiledning i det forebyggende arbeidet.</p> <p>Helsestasjonen involveres i mye, og de opplever mye press. Skolene melder at det fremkommer at det er høyere mobbetall enn tidligere. Utfordringsbildet blir stadig vanskeligere, særlig i arbeidet med utenforskap.</p> <p>Mulige innfallsvinkler kan være:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har kommunen et system for forebyggende arbeid blant barn og unge i tråd med krav i regelverket og øvrige mål og anbefalinger? • Har kommunen et hensiktsmessig og forutsigbart samarbeid mellom barnehage, skole, PPT, barnevern og helsestasjon- og skolehelsetjeneste? <ul style="list-style-type: none"> ○ Organisering ○ Forebyggende arbeid ○ Samarbeidsfora mellom tjenestene ○ Taushetsplikt og opplysningsplikt • I hvilken grad er det foretatt en tydelig definering av roller og ansvar knyttet til det å identifisere en tidlig forebygging?

NR	OMRÅDE/SELSKAP	FORSLAGS-STILLER	FORSLAG TIL TEMA
			<ul style="list-style-type: none"> • Har kommunen sikret tilstrekkelig rutiner og personell med kompetanse, for å følge opp foreldre som trenger veiledning?
6.	Helhetlig styring og overordnede styringsdokumenter.	BDO Kdir TV	<p>Det er en høy risiko for hvordan kommunen jobber med å tilpasse tjeneste- struktur og nivå slik at kommunen kan møte kommende demografiske endringer.</p> <p>Behovet for helse- og omsorgstjenester er i økning, og ifølge revisjonen bruker kommunen mer enn sammenlignbare kommuner. Revisjonen peker på at det bør gjøres en tilpasning av tjenestenivået i tråd med den demografiske utviklingen. Å innrette riktig dimensjonert tjeneste er krevende.</p> <p>Risiko og vesentlighetsvurderingen viser at det er en risiko for at den økonomiske styringen ikke er god nok på alle nivå for å nå innsparingsmål.</p> <p>Det er en organisatorisk blanding av to- og tre-nivåmodell som gir styringsutfordringer. Samhandling både internt mellom kommunens fagområder, og eksternt med for eksempel spesialisthelsetjeneste og NAV, er krevende.</p> <p>Til siste fremkommer det at det er behov for en digitaliseringsstrategi for å møte digitaliseringsbehovet på en god nok måte. Det er en bekymring for manglende rutiner og systemer i forbindelse med digitaliseringen for å kunne arbeide mer effektivt. Dette gjelder også bruk av kunstig intelligens.</p> <p>Mulige innretninger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan jobber kommunen for å tilpasse tjenestestrukturen og nivået for å møte de demografiske endringene? • Har kommunen overordnede føringer for hvordan kommunen skal sikre tilstrekkelig kvalitet og effektivitet i ressursstyring og kapasitetsdimensjonering? • Hvordan bruker kommunen KOSTRA-tall i arbeidet med tjenesteutvikling, og legges riktige tall til grunn? • I hvilken grad jobbes det med endring og innovasjon for å tilrettelegge i forhold til fremtidig behov? • Er kommunens budsjetter realistiske sett i forhold til utviklingen? • Får kommunestyret en analyse av dagens ressurser (både antall og kompetanse) i forhold til dagens og fremtidens krav og behov? • Får kommunestyret nødvendig og tilstrekkelig informasjon om den økonomiske situasjonen, og er kommunedirektørens innstilling til vedtak dekkende for hvilken oppfølging som må iverksettes?

NR	OMRÅDE/SELSKAP	FORSLAGS-STILLER	FORSLAG TIL TEMA
			<ul style="list-style-type: none"> • Er kommunens planlegging, rapportering og oppfølging tilfredsstillende ut fra behovet for økonomisk styringsinformasjon? <ul style="list-style-type: none"> ○ Har kommunen systemer som skal sikre at de ansatte i helse- og omsorgstjenesten har tilstrekkelig kompetanse innenfor økonomistyring? • Hvordan jobber kommunen for å møte fremtidens krav til digitalisering og effektivisering
7.	Kommunens tilbud innen psykisk helse og rus, spesielt rettet mot barn og unge	BDO Kdir TV	<p>Det er en høy risiko knyttet til hvordan kommunen sikrer et tilfredsstillende tilbud innen psykisk helse og rus, spesielt rettet mot barn og unge.</p> <p>Psykisk helsetjeneste har økning i henvisninger til tjenesten, noe som har ført til mangel på personellressurser. Det er høy turnover i tjenesten, og det kan være en risiko for at lovkrav ikke oppfylles. Når det gjelder psykisk helse og barn/unge, så er det mange ressurser på å utvikle det nå. Læringsverdien er høyere i slutten av perioden. Samhandling med spesialisthelsetjenesten kan være utfordrende.</p> <p>Mulige innfallsvinkler kan være:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan oppfyller kommunen de lovpålagte oppgavene innen rus og psykiatri og ressurskrevende brukere? • Får barn og unge med særlige tjenestebehov den hjelpen de har krav på, og hvordan fanges de opp? Hvordan tilrettelegges det for de? • Er ressurs situasjonen tilstrekkelig for å møte behovet? • Hvordan er det tverrfaglige samarbeidet de ulike enhetene i kommune på dette området? • Har kommunen en god nok kompetanse innen psykisk helse og rus for rettet mot barn og unge? • Har kommunen en hensiktsmessig organisering, og er tjenestene riktig dimensjonert, for å yte tjenester til barn og unge med særlige behov?
8.	Planlegging og prosjektering av investeringsprosjekter	K.dir Ordf. TV BDO	<p>Planlegging og investering av investeringsprosjekter har de siste årene ikke truffet i forhold til kommunestyrets rammer. Det er også en risiko for at anskaffelsene ikke er gode nok i henhold til regelverket. Regelverket for offentlige anskaffelser er komplisert, og det er sannsynlig at det kan oppstå feil. Konsekvensene kan være vesentlige med tanke på blant annet økonomi, omdømme og arbeidshverdagen til ansatte i kommunen. Mulige innfallsvinkler kan være:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bidrar anskaffelser til en effektiv ressursutnyttelse av kommunens midler? • Hvordan kartlegges kommunens behov forut for en anskaffelse?

NR	OMRÅDE/SELSKAP	FORSSLAGS-STILLER	FORSLAG TIL TEMA
			<ul style="list-style-type: none"> • Hvilke rutiner og vurderinger gjøres for at behovet gir best nytte sammenholdt med kostnaden? • Har kommunen nødvendige ressurser og kompetanse knyttet til de kartlegging forut for en anskaffelse? • Har kommunen nødvendige ressurser og kompetanse knyttet til kontraktsoppfølging etter at anskaffelsen er tildelt? • Hvilke rutiner og vurderinger gjøres før ekstern kompetanse innhentes til én eller flere faser i en anskaffelse?

UPRIORITERTE OMRÅDER FOR FORVALTNINGSREVISJON

OMRÅDE/SELSKAP	FORSSLAGS-STILLER	FORSLAG TIL TEMA
ROS-arbeidet (risiko- og sårbarhetsanalyser)	Kdir	<p>Økt risiko for hyppigere forekomster av uønskede hendelser og større konsekvenser. Det er samfunnsrisikoer knyttet til området, og alt følges ikke opp av Statsforvalteren. Vold og trusler og truende og sikkerhetssituasjoner er krevende i mange tjenester. Hva er akseptabel restrisiko for ansatte? Hvilke risikoer kan løpes?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har kommunen rutiner for oppdatere ROS-analyser? • Har kommunen system og rutiner for å sikre at beredskapsarbeidet blir fulgt opp i samsvar med regelverk og overordna retningslinjer? • Har kommunen etablert tilstrekkelig beredskap for vold og trusler overfor ansatte?
Klima- og miljø	BDO	<p>Kommunen får større utfordringer som følge av ekstremvær. Strengere krav til klima- og miljøplanleggingen. Bærekrafts-målene er nye krav i kommunal sektor.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nå politiske målsettinger på området? Eksempelvis miljøstrategier. • Har kommunen tilstrekkelig kompetanse på området?

Får brukere i TFF tilfredsstillende helsehjelp ut fra behov?	TV	Det stilles spørsmålstegn ved om det er gode nok rutiner og prosedyrer for brukere i boliger i TFF knyttet til dokumentering i journal.
Bygningsmessig egnethet for enkelte tjenester	TV	Dårlig lydisolering gir utfordringer for psykisk helsetjeneste og barnevernstjenesten, særlig med tanke på ivaretagelse av personvern.
Involvering av tillitsvalgte	TV	Noen av de tillitsvalgte melder at det er flere eksempler på at §3-1 i Hovedavtalen ikke følges, det vil si at arbeidsgiver ikke involverer tillitsvalgte i tilstrekkelig grad.
Samhandling med NAV og spesialisthelsetjeneste	Kdir Pol.ledelse	NAV kan oppleves som vanskelig å komme i inngripen med. Hva er kommunens ansvar og hva er statlig ansvar? Hvor langt må kommunen gå for å legge til rette for statlige krav? Hva er en god samhandling?
Samfunnsutvikling	BDO	Det er en risiko knyttet til om kommunen arbeider godt nok med å tiltrekke seg nye næringsaktører. Det er behov for å skape nye arbeidsplasser og næringsutvikling som svar på demografisk utvikling Arealplaner og utbygging i et bærekraftperspektiv Det er også en risiko knyttet til hvordan kommunen sikrer en effektiv samhandling både internt og med eksterne samarbeidspartnere.

PRIORITERTE OMRÅDER FOR EIERSKAPSKONTROLL

NR	OMRÅDE/SELSKAP	FORSLAGS-STILLER	FORSLAG TIL TEMA
1	Generell eierskapskontroll for FIAS AS og Midt Hedmark brann- og redning IKS	BDO Ordf.	<p>FIAS AS sikrer viktige avfallsløsninger for kommunene. Det samme gjelder brann- og redning som driver med brannforbygging, brannslukking, redning og feiing. Det er viktig at kommunen som eier har gode rutiner for hvordan de utøver sin eierstyring ut fra det som de anser som viktige styringssignaler, og at signaler som kommer til administrasjonen gis til de som utøver eierinteressene.</p> <p>Mulige innfallsvinkler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er organiseringen hensiktsmessig for eierstyringen? • Hvordan tas dialogen som kommunedirektøren har med selskapet inn til kommunestyret/eierrepresentantene? • Hvordan jobber kommunen med å sikre god styresammensetning og rett kompetanse i styrende organ der den har eierskap? • Er formålet med eierskapet tydeliggjort godt nok, og oppdateres det i henhold til ambisjoner i kommunens planer? • Er styringsprinsippene tilstrekkelig forankret hos dagens representanter, og er det gode rutiner for oppæring av eierrepresentanter?
2	Meskano	BDO	<p>Meskano AS er en viktig sosialpolitisk aktør, som i tillegg har en ikke ubetydelig økonomisk aktivitet.</p> <p>Mulige innfallsvinkler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har kommunen etablert god kommunikasjon og forankring mellom kommunestyret og eierorganene (eierrepresentantene)? • Hvordan tas dialogen som kommunedirektøren har med selskapet inn til kommunestyret/eierrepresentantene? • Har kommunen systemer og rutiner som sikrer god sammensetning/nødvendig kompetanse i styret?
3	Fjellregionen IKT IKS	BDO Kdir	<p>Følger kommunen opp sine eierinteresser i FARTT IKT, og utøves eierskapet i tråd med vedtatt eierskapsmelding og prinsipper for god eierstyring?</p> <p>Mulig innfallsvinkler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er det en eierstyring som bidrar til et effektivt samspill? • Er det en eierstyring som bidrar til at ressursene forvaltes på best mulig måte? • Har kommunen gode nok rutiner for oppfølging av eierskapet? • Hvordan utføres eierstyringen i forhold til ambisjoner i vedtatte planer?

